

PUBLICACIÓ NUM 8

DE MASOVERS A CAN PI PER MECÈ FERRÀNDIZ

Can Pi, original d'Arturo Escorriguel

El meu besavi Sever Tutusaus Olivella (Cervelló ,25 d'octubre de 1884) i la meva besàvia Francesca Cortés Domènech (Sant Climent de Llobregat, 7 d'abril de 1887) es van casar el 9 de gener de 1910 a l'església parroquial de Sant Esteve de Cervelló; el 19 de maig de 1911 va néixer el seu primer fill a qui van posar el nom de Jaume. La felicitat de l'arribada del primer fill però els va durar poc ja que aquest nen va morir als trenta-tres mesos d'edat d'una "fiebre infectiva".

Al cap de deu dies d'aquest dolorós fet va arribar al món un segon fill, a qui van tornar a posar el nom de Jaume, en memòria del primer, mort recentment; aquest fill morirà al front d'Aragó a l'edat de vint-i-quatre anys.

L'any 1915 quan estan de masovers a Can Pitarra neix un tercer fill, aquesta vegada una nena, la meva àvia, a qui posaran el nom de Mª Teresa. Al cap de pocs anys els meus besavis decideixen anar a fer de masovers a Can Pi; sembla ser que en aquesta masia es podien guanyar més bé la vida. En aquell moment la propietària del mas era l'Anneta Major i Castellví, *la Pina*, mare de la pubilleta que Frederic Soler Pitarra va immortalitzar en el seu poema i que havia mort trenta anys enrere.

Can Pi, 1925, a ma dreta, la iaia Mª Teresa, el mig uns senyors possiblement de Barcelona, sobre el matxo el Jaume i el Ton germans de la iaia i el besavi Sever

L'any 1918 neix el seu últim fill, a qui anomenen familiarment Ton; "l'onclo" Ton va marxar a l'Argentina a finals dels anys quaranta; es va establir amb la seva família a la ciutat de Mendoza on va morir l'any 1998.

La iaia Teresa m'explicava que la vida a pagès era molt dura i que donava només per anar fent bullir l'olla. Tot i així, tant ella com els seus germans van anar a l'escola ja que el seu pare els deia que per anar a treballar al forn del vidre sempre s'hi era a temps.

A l'època dels bolets o dels espàrrecs en collien i els posaven dins un mocador a mena de cistell, llavors a la botiga de la Pepeta de Cal Xandri els canviaven per material escolar o per deu cèntims de pernil que, junt amb la torna del pa, es repartien per berenar.

Tot i que l'avi Sever no havia caçat mai, possiblement per l'estrabisme que patia a l'ull dret, si que a la temporada de cacera la iaia *Cisqueta*, com l'anomenaven familiarment, feia menjars per als caçadors que venien per la contrada. No sabem si va ser a través d'una d'aquestes persones que va arribar a oïdes d'un matrimoni benestant de Barcelona, els Escoriguel Closas, que a Cervelló hi havia una pagesa que podria fer de dida del seu fill; així va ser com va arribar a Can Pi l'Arturet.

El tiet Arturo, que va arribar amb vuit mesos, s'hi va quedar fins als cinc anys i va quedar vinculat a la família per sempre més. Aquest nen, que quan es va fer gran visitava assíduament els seus didos i germans de llet, va tenir una vida molt intensa. Durant la guerra civil va fer de pilot del bàndol republicà; fou exiliat als camps d'Argelers, San Cebrià i Agde; va caure presoner dels alemanys i condemnat a fer treballs forçats per a l'Organització Todt al mur de l'Atlàntic, posteriorment va ser enviat a Nuremberg on li practicaren assajos clínics. Però no tot van ser desgràcies a la seva vida, a França va conèixer la seva dona amb qui va tenir tres fills. Tot i així, la guerra el va marcar per sempre i els anys noranta decideix escriure una novel·la autobiogràfica, *Interferences et exiles*, on en el segon capítol parla de les seves vivències a Can Pi:

"Sobre les imponents Penyes del Rector, a Cervelló, on tantes vegades havia grimpat quan era petit, vibrava amb tota la intensitat la seva ànima, amb aquella natura que l'envoltava, el cel i els senders de romaní, de farigola, de pi, que respirava alegrement a plens pulmons.

Semblant a dards de plom esclafats al blanc, els rajos de sol queien sobre el paisatge i també sobre l'orgullós Mas de Can Pi que es dreçava en front d'ell, fort, massís, ric del seu passat i de la seva història.

En aquell mas català hi vivien la Cisca, la seva dida, el Sever, el seu marit, la Mª Teresa, el Jaume i el Tonet, els seus germans de llet, alletats amb la mateixa llet, rica i generosa de la Cisca, aquella bella i forta pagesa catalana. Ell, el nen de ciutat, fill únic, havia trobat tres germans i també un amor maternal que li mancava a casa seva, a la capital catalana, Barcelona".

Finalment, l'any 1929 els meus besavis van rescindir el contracte que tenien amb l'aleshores propietari de la masia, Josep Casanelles, i van baixar definitivament a viure al poble.

Els anys noranta però, els masovers que aleshores vivien a Can Pi es van posar en contacte amb nosaltres. Sembla ser que darrere una falsa paret on antigament hi havia una lleixa havien trobat quelcom pertanyent a la iaia. Així va ser com entremig d'unes espardenyes velles, uns llums d'oli rovellats i uns diaris arnats va aparèixer una llibreta que a la primera plana deia:

CUADERNO
Cuentas y Problemas
Mª Teresa Tutusaus
Cervelló 3-5-1926

La iaia la va guardar com un petit tresor; segurament li recordava aquells anys d'infantesa viscuts a Can Pi.

Mercè Ferrándiz